Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

24 päivänä helmikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) – Kosovossa toteutettava Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatio (Eulex Kosovo) – Yhteinen toiminta 2008/124/YUTP – 8 artiklan 3 ja 5 kohta, 9 artiklan 3 kohta ja 10 artiklan 3 kohta – Asema operaation henkilöstön työnantajana – 16 artiklan 5 kohta – Sijaantulovaikutus

Asiassa C-283/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka tribunal du travail francophone de Bruxelles (Brysselin ranskankielinen työoikeudellisten asioiden alioikeus, Belgia) on esittänyt 1.10.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.6.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

CO ym.

vastaan

MJ,

Euroopan komissio,

Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH),

Euroopan unionin neuvosto ja

Eulex Kosovo,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja. E. Regan (esittelevä tuomari), presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa viidennen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit C. Lycourgos, I. Jarukaitis ja M. Ilešič,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.6.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– CO ym., edustajanaan N. de Montigny, avocate,

– Euroopan komissio, asiamiehinään B. Mongin, G. Gattinara ja Y. Marinova,

– Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH), asiamiehinään S. Marquardt, R. Spac ja E. Orgován,

– Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään aluksi P. Mahnič ja A. Vitro, sittemmin A. Vitro ja K. Kouri,

– Eulex Kosovo, asiamiehinään E. Raoult ja M. Vicente Hernandez, avocates,

– Espanjan hallitus, asiamiehinään aluksi S. Jiménez García, sittemmin M. J. Ruiz Sánchez,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.9.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta, EULEX KOSOVO, 4.2.2008 hyväksytyn neuvoston yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP (EUVL 2008, L 42, s. 92) 8 artiklan 3 ja 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä CO ym. eli 45 yhteisen toiminnan 2008/124 (jäljempänä Eulex Kosovo) 1 artiklassa tarkoitetun Kosovossa toteutettavan oikeusvaltio-operaation Eulex Kosovo kansainvälisen siviilihenkilöstön nykyistä tai entistä jäsentä ja toisaalta operaation johtaja MJ, Euroopan komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) ja Euroopan unionin neuvosto ja joka koskee kantajien työehtojen muuttamista ja sitä, että osan heistä työsopimukset on jätetty uusimatta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteinen toiminta 2008/124

3 Yhteisen toiminnan 2008/124 1 artiklan, jonka otsikko on ”Operaatio”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Euroopan unioni perustaa Kosovossa toteutettavan Euroopan unionin oikeusvaltio-operaation, EULEX KOSOVO, jäljempänä ’EULEX KOSOVO’.”

4 Tämän yhteisen toiminnan 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Tehtävänmäärittely”, säädetään seuraavaa:

”EULEX KOSOVO auttaa Kosovon viranomaisia, oikeusviranomaisia ja lainvalvontaviranomaisia edistymään kohti kestävyyttä ja vastuullisuutta sekä kehittämään edelleen ja vahvistamaan riippumatonta monikansaista oikeuslaitosta sekä monikansaista poliisi- ja tullilaitosta samalla

varmistaen, että nämä instituutiot ovat poliittisesta ohjauksesta riippumattomia ja noudattavat kansainvälisesti tunnustettuja normeja ja parhaita eurooppalaisia käytäntöjä.

EULEX KOSOVO toteuttaa, täysimääräisessä yhteistyössä Euroopan komission avustusohjelmien kanssa, toimeksiantonsa valvonnan, ohjauksen ja neuvonnan avulla varaten samalla itselleen tietyt täytäntöönpanoa koskevat velvollisuudet.”

5 Mainitun yhteisen toiminnan 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Operaation johtaja”, säädetään seuraavaa:

”1. Operaation johtaja vastaa EULEX KOSOVOn johtamisesta ja valvonnasta operaatioalueella.

– –

3. Operaation johtaja antaa EULEX KOSOVOn koko henkilöstölle, mukaan lukien tässä tapauksessa Brysselissä sijaitseva tukiyksikkö, ohjeet EULEX KOSOVOn toteuttamiseksi tehokkaalla tavalla operaatioalueella, vastaa sen yhteensovittamisesta ja päivittäisestä hallinnoinnista sekä noudattaa siviilioperaation komentajan strategisella tasolla antamia ohjeita.

– –

5. Operaation johtaja vastaa EULEX KOSOVOn talousarvion toteuttamisesta. Tätä varten operaation johtaja allekirjoittaa sopimuksen komission kanssa.

– –

7. Operaation johtaja edustaa EULEX KOSOVOa operaatioalueella ja varmistaa EULEX KOSOVOn asianmukaisen näkyvyyden.

– –”

6 Saman yhteisen toiminnan 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Henkilöstö”, säädetään seuraavaa:

”1. EULEX KOSOVOn henkilöstön lukumäärän ja pätevyyden on oltava 2 artiklassa esitetyn tehtävänmäärittelyn, 3 artiklassa esitettyjen tehtävien ja 6 artiklassa esitetyn EULEX KOSOVOn rakenteen mukainen.

2. EULEX KOSOVO muodostuu pääasiassa jäsenvaltioiden tai [unionin] toimielinten lähettämästä henkilöstöstä. Kukin jäsenvaltio tai [unionin] toimielin vastaa lähettämästään henkilöstöstä aiheutuvista kuluista, myös matkakuluista komennuspaikkaan ja takaisin, palkoista, terveydenhuollosta ja kulukorvauksista, lukuun ottamatta päivärahoja ja sovellettavia vaarallisten ja vaikeiden olosuhteiden korvauksia.

3. EULEX KOSOVO voi tarvittaessa ottaa palvelukseen sopimuspohjaisesti myös kansainvälistä ja paikallista henkilöstöä.

– –”

7 Yhteisen toiminnan 2008/124 10 artiklan, jonka otsikko on ”EULEX KOSOVOn ja sen henkilöstön asema”, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kansainvälisen ja paikallisen siviilihenkilöstön työehdot sekä oikeudet ja velvollisuudet vahvistetaan operaation johtajan ja henkilöstön jäsenten välisissä sopimuksissa.”

Yhteinen toiminta 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2014/349/YUTP

8 Yhteistä toimintaa 2008/124 on muutettu muun muassa 12.6.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/349/YUTP (EUVL 2014, L 174, s. 42) (jäljempänä yhteinen toiminta 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna), jolla sen voimassaoloa jatkettiin 14.6.2016 saakka.

9 Päätöksen 2014/349 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) EULEX KOSOVO toteutetaan tilanteessa, joka saattaa huonontua ja joka voisi vaikuttaa haitallisesti [SEUT] 21 artiklassa määrättyihin unionin ulkoisen toiminnan tavoitteisiin.”

10 Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 15 a artiklan sanamuoto on seuraava:

”EULEX KOSOVOlla on valtuudet hankkia palveluja ja tarvikkeita, tehdä sopimuksia ja hallinnollisia järjestelyjä, ottaa palvelukseen henkilöstöä, avata pankkitilejä, hankkia ja pitää hallussa omaisuutta ja maksaa velkojaan sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä tämän yhteisen toiminnan täytäntöönpanon sitä edellyttäessä.”

11 Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”EULEX KOSOVO vastaa toimeksiannon täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista 15 päivästä kesäkuuta 2014 alkaen, lukuun ottamatta mahdollisia vaatimuksia, jotka liittyvät operaation johtajan vakaviin väärinkäytöksiin, joista hän on vastuussa.”

12 Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 20 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tämä yhteinen toiminta tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Sen voimassaolo päättyy 14 päivänä kesäkuuta 2016. – –”

13 Päätös 2014/349 tuli sen 2 artiklan mukaisesti voimaan päivänä, jona se hyväksyttiin, eli 12.6.2014.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

14 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasian kantajat ovat olleet tai ovat edelleen Eulex Kosovon palveluksessa kansainvälisen siviilihenkilöstön jäseninä sellaisten määräaikaisten työsopimusten perusteella, jotka on uusittu perättäin. Näihin sopimuksiin sisältyy oikeuspaikkalauseke, jonka mukaan toimivaltaisia ovat Brysselin (Belgia) tuomioistuimet. Tämä lauseke korvattiin tietyissä kyseessä olevissa sopimuksissa myöhemmin lausekkeella, jossa toimivalta annettiin lokakuusta 2014 alkaen Euroopan unionin tuomioistuimelle.

15 MJ toimi operaation johtajana 1.2.2013 ja 14.10.2014 välisenä aikana niiden ehtojen mukaisesti, jotka oli täsmennetty erityisesti hänen komission kanssa 1.2.2013 ja 7.6.2013 tekemissään sopimuksissa.

16 Vuoden 2012 keväällä Eulex Kosovo -operaatioon kuuluvat eri tehtävät luokiteltiin uudelleen, mikä johti pääasian kantajien mukaan heidän toimenkuvansa muutokseen ja heidän palkkojensa huomattavaan alenemiseen. Tätä uudelleenluokittelua seurasi kolme työsopimusten uusimatta jättämisen ”aaltoa” keväällä ja kesällä 2013, syksyllä 2014 ja syksyllä 2016.

17 Jotkut pääasian kantajista nostivat 6.8.2013 jättämällään kannekirjelmällä unionin yleisessä tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan nojalla komissiota, EUH:ta ja Eulex Kosovoa vastaan kanteen, jolla pyrittiin kumoamaan MJ:n operaation johtajana tekemät päätökset olla uusimatta näiden kantajien työsopimuksia tietyn ajankohdan jälkeen.

18 Unionin yleinen tuomioistuin jätti 30.9.2014 antamallaan määräyksellä Bitiqi ym. v. komissio ym. (T-410/13, ei julkaistu, EU:T:2014:871) tämän kanteen tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi, koska oikeusriidan kohteena oleva oikeussuhde oli sopimusperusteinen ja kuului siksi sen työsopimusten ehdon soveltamisalaan, jossa toimivalta käsitellä sopimuksia koskevia riitoja annetaan Brysselin tuomioistuimille.

19 Pääasian kantajat nostivat 11.7.2014, 14.7.2014 ja 21.10.2014 jättämillään kannekirjelmillä tribunal du travail francophone de Bruxellesissä (Brysselin ranskankielinen työoikeudellisten asioiden alioikeus, Belgia) kanteet, joissa he riitauttavat tehtäviensä uudelleenluokittelun ja/tai työsopimustensa uusimatta jättämisen sekä sen aseman, jota heihin on sovellettu tai sovelletaan erityisesti sosiaaliturvan osalta, ja joissa he vaativat vahingonkorvauksia.

20 Alun perin nämä kanteet nostettiin operaation johtaja MJ:tä, neuvostoa, komissiota ja EUH:ta vastaan. Nämä neljä pääasian vastaajaa väittivät kuitenkin, että Eulex Kosovon pitäisi yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti vastata yksin toimeksiannon täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista sekä tulevaisuuden että menneisyyden osalta yhteisen toiminnan, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

21 Tämän johdosta pääasian kantajat nostivat kanteet, joiden tarkoituksena oli haastaa Eulex Kosovo kolmantena osapuolena vastaajaksi oikeudenkäyntiin ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Kyseinen tuomioistuin kuitenkin erotti kolmantena osapuolena vastaajaksi haastamista koskevien vaatimusten tutkimisen niiden tutkittavaksi ottamista ja menettelyä koskevien alustavien kysymysten tutkinnasta, joihin pääasian kantajat olivat vedonneet neljää ensimmäistä pääasian vastaajaa vastaan.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi 1.6.2018 antamassaan välipäätöksessä, että MJ olisi vapautettava vastaajan asemasta 12.6.2014 alkavan ajanjakson osalta, ottaen huomioon, että päätös 2014/349 oli annettu kyseisenä päivänä ja että hänen ei siten ole katsottava tästä ajankohdasta alkaen toimineen enää omissa nimissään vaan ainoastaan Eulex Kosovon ”edustajana”. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi myös, että neuvosto, komissio ja EUH oli jätettävä riidan ulkopuolelle kyseisen ajanjakson osalta, koska Eulex Kosovolle oli annettu kyseisenä päivänä oma oikeushenkilöllisyys ja koska kyseiset toimet oli toteutettu sen nimissä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin määräsi ajankohtaa 12.6.2014

edeltäneen ajanjakson osalta käsittelyn aloittamisesta uudelleen, jotta asianosaiset voivat esittää lausumansa sen toimeksiannon olemassaolosta, joka MJ:lle ja hänen edeltäjilleen oli tämän ajanjakson aikana väitetysti annettu sillä perusteella, että he olivat operaation johtajia.

23 Kuultuaan asianosaisten lausumat ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on edelleen epävarma siitä, onko MJ toiminut omissa nimissään vai yhden tai useamman toimielimen lukuun.

24 Tässä tilanteessa tribunal du travail francophone de Bruxelles päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [yhteisen toiminnan 2008/124] 8 artiklan 3 kohtaa ja 10 artiklan 3 kohtaa tarvittaessa yhdessä kaikkien muiden asiassa mahdollisesti merkityksellisten säännösten kanssa tulkittava siten, että niillä annetaan työnantajan asema suhteessa Eulex Kosovo -operaation palveluksessa olevaan kansainväliseen siviilihenkilöstöön päivämäärää 12.6.2014 edeltävänä ajanjaksona operaation johtajalle, joka voi toimia omissa nimissään ja omaan lukuunsa, vai onko niitä erityisesti yhteisen toiminnan [2008/124] 8 artiklan 5 kohta ja 9 artiklan 3 kohta huomioon ottaen tulkittava siten, että niillä annetaan työnantajan asema [unionille] ja/tai jollekin [unionin] toimielimelle, kuten [komissiolle], [EUH:lle], [neuvostolle] tai mahdollisesti muulle toimielimelle, jonka lukuun operaation johtaja olisi kyseiseen ajankohtaan asti toiminut toimeksiannon, toimivallan siirron tai jonkin muun edustuksen muodon nojalla, joka on tarpeen vaatiessa määriteltävä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

25 Komissio väittää, että nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska sillä ei ole merkitystä pääasian ratkaisun kannalta.

26 Komission mukaan pyyntö koskee yhtäältä unionin oikeuden säännöksiä, jotka eivät enää olleet voimassa silloin, kun kannekirjelmät jätettiin tähän tuomioistuimeen. Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdasta, joka on tullut voimaan 12.6.2014, näet seuraa, että Eulex Kosovo, jolla on oikeustoimikelpoisuus, vastaa 15.6.2014 alkaen kaikista operaatiota koskevan toimeksiannon täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista. Pääasian kantajat ovat lisäksi tällä perusteella aloittaneet Eulex Kosovoa vastaan samassa kansallisessa tuomioistuimessa samanaikaisen ja samoihin tosiseikkoihin perustuvan oikeudenkäynnin.

27 Toisaalta komissio kyseenalaistaa 5.7.2018 annetun tuomion Jenkinson v. neuvosto ym. (C-43/17 P, EU:C:2018:531) 34–51 kohdan perusteella ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemän eron päivämäärää 12.6.2014 edeltävän ja sen jälkeisen ajanjakson välillä.

28 Tässä yhteydessä on kuitenkin muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden

tulkintaa, unionin tuomioistuimella on näin ollen periaatteessa velvollisuus antaa ennakkoratkaisu (tuomio 15.7.2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 15.7.2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, ettei unionin tuomioistuimen käytettävissä olevan asiakirja-aineiston perusteella ole ilmeistä, että säännöksiä, joiden tulkintaa on pyydetty, ei voitaisi soveltaa pääasiassa, kuten on väitetty. Se, että Eulex Kosovoa vastaan on pantu vireille erillinen oikeudenkäynti, ei vaikuta olevan omiaan osoittamaan, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainituista säännöksistä esittämät kysymykset eivät olisi todellisia tai että niiden tulkinnalla ei olisi mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen.

31 Unionin tuomioistuin on tosin todennut 5.7.2018 antamansa tuomion Jenkinson v. neuvosto ym. (C-43/17 P, EU:C:2018:531) 34–51 kohdassa, että se, että unionin yleisellä tuomioistuimella on toimivalta ratkaista Eulex Kosovossa työskentelevän henkilöstön jäsenen viimeisimpään työsopimukseen liittyvä uudelleenluonnehdintaa koskeva vaatimus, edellytti sitä, että kyseinen tuomioistuin ottaa huomioon kyseisen henkilöstön jäsenen aiemmin tekemät sopimukset, vaikka kyseinen tuomioistuin ei ollut ratione temporis toimivaltainen käsittelemään näitä sopimuksia. Tämä ratkaisu ei kuitenkaan tee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämästä kysymyksestä hypoteettista. Kysymys ei näet koske kyseisen tuomioistuimen ratione temporis toimivaltaa käsitellä pääasiaa vaan sen tahon tunnistamista, joka on vastuussa Eulex Kosovo -operaation täytäntöönpanosta ja joka voi siten esiintyä vastaajana pääasiassa.

32 Edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei voida katsoa, ettei esitetyllä kysymyksellä olisi merkitystä pääasian ratkaisun kannalta, ja että kysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

33 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tätä silmällä pitäen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuin saattaa myös joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeussääntöjä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (tuomio 5.12.2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Taloudellisten seuraamusten tunnustaminen ja täytäntöönpano), C-671/18, EU:C:2019:1054, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee yhtäältä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kysymyksellään tunnistamaan tahon, joka vastaa Eulex Kosovo -operaation täytäntöönpanosta ennen 12.6.2014 ja joka näin ollen on tunnustettava vastaajaksi pääasiassa.

35 Toisaalta on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää muodollisesti unionin tuomioistuinta lausumaan paitsi yhteisen toiminnan 2008/124 8 artiklan 3 ja 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan 3 kohdan myös kaikkien muiden asiassa mahdollisesti merkityksellisten säännösten tulkinnasta, tarkasteltuina yhdessä ensin mainittujen säännösten kanssa. Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdassa selvennetään, että Eulex Kosovo vastaa 15.6.2014 alkaen sille uskotun operaation täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista, lukuun ottamatta mahdollisia vaatimuksia, jotka liittyvät operaation johtajan vakaviin väärinkäytöksiin.

36 Jotta esitettyyn kysymykseen voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on näin ollen katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko yhteisen toiminnan 2008/124 8 artiklan 3 ja 5 kohtaa, 9 artiklan 3 kohtaa ja 10 artiklan 3 kohtaa sekä yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että niissä nimetään Eulex Kosovon henkilöstön työnantajaksi 12.6.2014 edeltävän ajanjakson osalta operaation johtaja, joka toimii omissa nimissään ja omaan lukuunsa, vai onko työnantajana pidettävä hänen ohellaan tai sijasta komissiota, EUH:ta, neuvostoa tai jotain muuta tahoa.

37 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdan ulottuvuuden osalta lähinnä, että tämän säännöksen ajallinen soveltamisala on epäselvä, koska ilmaisu ”15 päivästä kesäkuuta 2014 alkaen” voitaisiin ymmärtää siten, että sillä viitataan ajankohtaan, jona Eulex Kosovo on tullut vastuulliseksi toimeksiantonsa täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista – aiemmin toteutetuista toimista johtuvat vaatimukset ja velvoitteet mukaan lukien –, tai vaihtoehtoisesti siten, että sen mukaan Eulex Kosovo on vastuussa pelkästään oikeudellisista tilanteista, jotka syntyvät kyseisestä ajankohdasta alkaen.

38 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöstä tai määräystä tulkittaessa on otettava huomioon sen sanamuoto, sen asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. vastaavasti tuomio 29.4.2021, X (Eurooppalainen pidätysmääräys – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdan sanamuodon mukaan Eulex Kosovo vastaa toimeksiannon täytäntöönpanosta aiheutuvista vaatimuksista ja velvoitteista 15 päivästä kesäkuuta 2014 alkaen, lukuun ottamatta mahdollisia vaatimuksia, jotka liittyvät operaation johtajan vakaviin väärinkäytöksiin, joista hän on vastuussa.

40 Tästä seuraa, että tällä säännöksellä pyritään täsmentämään, mikä taho vastaa Eulex Kosovolle uskotun operaation täytäntöönpanoon liittyvistä vaatimuksista ja velvoitteista, ja tämä merkitsee sitä, että sen tarkoituksena ei ole määrittää, mitä tahoa on 15.6.2014 alkaen pidettävä tähän operaatioon kuuluvien toimien toteuttajana, vaan se, minkä tahon on tästä samasta ajankohdasta alkaen vastattava niistä.

41 Näin ollen ilmaisua ”15 päivästä kesäkuuta 2014 alkaen” ei ole ymmärrettävä siten, että siinä täsmennetään ajankohta, jona mahdolliset toimet on toteutettava tai velvoitteiden tai vaatimusten on synnyttävä, jotta ne kuuluvat Eulex Kosovon vastuun piiriin, vaan ajankohta, josta alkaen Eulex Kosovon on katsottava ottavan vastuun kaikista vahingoista ja velvoitteista, jotka ovat syntyneet tai syntyvät sille uskotun operaation täytäntöönpanosta, ja näin ollen siten, että Eulex Kosovolle on tästä ajankohdasta alkaen siirretty sen henkilön, joka aiemmin vastasi tämän operaation täytäntöönpanosta, tai niiden henkilöiden, jotka aiemmin vastasivat siitä, oikeudet ja velvollisuudet lukuun ottamatta velvoitteita, jotka liittyvät operaation johtajan vakaviin väärinkäytöksiin, joista hän on vastuussa.

42 Tätä tulkintaa tukevat sekä yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdan asiayhteys että kyseisellä säännöstöllä tavoitellut päämäärät.

43 Asiayhteydestä, johon tämä säännös kuuluu, on todettava, että sen jälkeen, kun yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 15 a artikla tuli 12.6.2014 voimaan, Eulex Kosovolla on ollut valtuudet hankkia palveluja ja tarvikkeita, tehdä sopimuksia ja hallinnollisia järjestelyjä, ottaa palvelukseen henkilöstöä, avata pankkitilejä, hankkia ja pitää hallussa omaisuutta ja maksaa velkojaan sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä tämän yhteisen toiminnan täytäntöönpanon sitä edellyttäessä.

44 Tästä Eulex Kosovolle yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 15 a artiklassa annetusta oikeustoimikelpoisuudesta, joka käsittää kelpoisuuden toimia asianosaisena tuomioistuinmenettelyissä, seuraa, että Eulex Kosovolla oli sille uskotun operaation täytäntöönpanoon liittyvä vastuu jo ennen 15.6.2014. Näin ollen kyseisen yhteisen toiminnan, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohtaa ei voida tulkita siten, että Eulex Kosovolle mainitulla yhteisellä toiminnalla annettu vastuu koskee yksinomaan 15.6.2014 alkaen toteutettuja toimia tai syntyneitä velvoitteita tai vaatimuksia.

45 Päämääristä, joita yhteisellä toiminnalla 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, tavoitellaan, on todettava, että päätöksen 2014/349 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, että tämä päätös on annettu, jotta voidaan vastata tilanteeseen, joka saattaa huonontua ja joka voisi vaikuttaa haitallisesti SEU 21 artiklassa määrättyihin unionin ulkoisen toiminnan tavoitteisiin. Tässä tuomiossa esitetty tulkinta, jonka mukaan Eulex Kosovolle on yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohdassa siirretty sen henkilön, joka aiemmin vastasi operaation täytäntöönpanosta, tai niiden henkilöiden, jotka aiemmin vastasivat siitä, oikeudet ja velvollisuudet, on sopusoinnussa päätöksen 2014/349 päämäärän kanssa, joka on vahvistaa Eulex Kosovolle uskottua operaatiota.

46 Edellä esitetyn perusteella yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että siinä siirretään Eulex Kosovolle 15.6.2014 alkaen vastuu lähtökohtaisesti kaikista vaatimuksista ja velvoitteista, jotka ovat jo syntyneet tai syntyvät Eulex Kosovolle uskotun toimeksiannon täytäntöönpanosta, ja näin ollen siten, että siinä siirretään Eulex Kosovolle tästä samasta ajankohdasta alkaen sen henkilön, joka aiemmin vastasi tämän operaation täytäntöönpanosta, tai niiden henkilöiden tai niiden toimielinten, jotka aiemmin vastasivat siitä, oikeudet ja velvollisuudet mukaan lukien käynnissä olevat oikeudenkäyntimenettelyt.

47 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, että yhteisen toiminnan 2008/124, sellaisena kuin se on muutettuna, 16 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että Eulex Kosovo nimetään siinä 15.6.2014 alkaen vastuulliseksi ja siten vastaajaksi kaikkien sellaisten oikeussuojakeinojen

yhteydessä, jotka koskevat sille uskotun operaation täytäntöönpanosta aiheutuvia seurauksia, ja näin on riippumatta siitä, että tällaisen kanteen taustalla olevat tosiseikat ovat tapahtuneet ennen päivämäärää 12.6.2014, jolloin päätös 2014/349 tuli voimaan.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta, EULEX KOSOVO, 4.2.2008 hyväksytyn neuvoston yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston 12.6.2014 antamalla päätöksellä 2014/349/YUTP, 16 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että tämän yhteisen toiminnan 1 artiklassa tarkoitettu Kosovossa toteutettava oikeusvaltio-operaatio Eulex Kosovo nimetään siinä 15.6.2014 alkaen vastuulliseksi ja siten vastaajaksi kaikkien sellaisten oikeussuojakeinojen yhteydessä, jotka koskevat sille uskotun operaation täytäntöönpanosta aiheutuvia seurauksia, ja näin on riippumatta siitä, että tällaisen kanteen taustalla olevat tosiseikat ovat tapahtuneet ennen päivämäärää 12.6.2014, jolloin päätös 2014/349 tuli voimaan.

Allekirjoitukset